

Posudek školitele na bakalářskou práci Lucie Horákové „Registry v České republice a jejich možné využití pro demografii“

Rozsah práce

Práce se rozkládá na 58 číslovaných stranách, z toho samotná textová část na 34 stranách a přílohová část zaujímá 9 stran. Jedná se tak o rozsah spíše na spodní hranici doporučeného rozsahu bakalářských prací, nicméně s ohledem na zpracovávané téma je dostačující.

Volba tématu

Lucie Horáková si vybrala vypsání téma, které nabývá v současnosti na aktuálnosti. V době informačních technologií jsme svědky sběru celého množství dat na různých úrovních státní správy i samosprávy, stejně jako celé řady dalších institucí. Správně se lze domnívat, že dochází často k vícenásobnému zjišťování základních informací o obyvatelstvu určitého území, stejně jako lze tvrdit, že využitelnost zjišťovaných informací je ve finální podobě nízká, přičemž finanční náročnost na zjišťování informací a jejich evidenci v rámci interních informačních systémů jednotlivých organizací dosahuje nemalé výše. Základní otázkou vypsání tématu tak bylo, zda by šlo určitým způsobem efektivně využít již zjišťované informace v demografickém výzkumu, resp. při např. sčítání lidu, což bývá v současnosti – s ohledem na přípravu dalšího sčítání – velmi často diskutováno.

Cíl práce a jeho naplnění

Autorka práce si za svůj cíl stanovila představit základní registry spadající do správy ministerstev a jiných státních institucí a porovnat položky (nikoliv data, jak je chybně napsané v anotaci práce) zjišťované při posledním sčítání lidu s proměnnými v těchto registrech. Především první část tohoto cíle se autorce podařilo poměrně dobře naplnit – byť s určitou mírou stručnosti – práce obsahuje základní představení základních registrů ve správě především ministerstev, případně jimi řízenými organizacemi a institucemi. S ohledem na značné množství různých registrů byl výběr specifikován tím, zda zjišťované údaje nějakým způsobem souvisí s obyvatelstvem, resp. demografickou statistikou. Následně bylo cílem porovnat sbírané údaje v těchto registrech s údaji sbíranými při Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011 a zjistit, které údaje by se daly použít přímo z registrů, případně čím by se dalo následné sčítání lidu rozšířit z pohledu demografa o nově zjišťované údaje. Tato část práce již co do zpracování je lehce za prvotním očekáváním školitele při vypisování tématu práce, nicméně pro základní nastínění dané problematiky poskytuje.

Struktura práce

Struktura práce je s ohledem na zvolené téma standardní. Jelikož se nejedná o žádnou analytickou práci s výpočty, nebylo potřeba zahrnovat výslovně metodologickou kapitulu. Po úvodní kapitole, vymezující cíle práce a základní diskusi s literaturou k této problematice, se autorka zaměřila na přiblížení historických počátků dnešních registrů (kapitola 2). Následně je představen přehled aktuálních základních registrů; jejich výběr – jak již bylo řečeno – byl limitován tím, aby se určitou svou částí dotýkaly demografické statistiky. Čtvrtá kapitola pak se zabývá již vztahem mezi sčítáním lidu a údaji z registrů, tj. do jaké míry by údaje sbírané při posledním SLDB bylo možné nahradit údaji, evidovaných v registrech. Autorka se zde snaží nejen o základní porovnání, ale také se snaží občas zamyslet nad jinými možnostmi získávání informací, jako např. využití dat od mobilních operátorů pro zjišťování dojížděky apod. Své místo zde má podkapitola o následujícím sčítání lidu, stejně jako zajímavá podkapitola o možném rozšíření zjišťovaných údajů v SLDB – škoda jen, že v obou případech se jedná o poměrně stručnou kapitulu... V Závěru autorka shrnuje zjištěné poznatky a zamýšlí se nad potenciálním zřízením tzv. centrálního registru.

Práce s literaturou

Seznam položek v seznamu použitých zdrojů je poměrně rozsáhlý, ale po většinou se jedná pouze o dokumenty, které souvisejí s jednotlivými registry, případně legislativní dokumenty. Samotných položek typu odborných knih či článků je zde poskromnu, což je důsledek relativně poddimenzované kapitoly diskuse s literaturou, která mohla být daleko rozsáhlejší a mohla více reflektovat i zahraniční zkušenosti. Nicméně, zápis bibliografických zdrojů, stejně jako samotné citační zápisy, jsou po většinou v pořádku.

Přínosy práce

Největší přínos práce lze spatřovat v základním představení nejdůležitějších registrů, dotýkající se populační problematiky, stejně jako základním zamyšlením, do jaké míry lze zjišťované údaje využít při sčítání lidu. Je nutné zde také konstatovat, že ačkoliv by se zdálo, že získání základních informací o nejdůležitějších registrech je bezproblémové, opak je pravdou. Autorka často musela důkladně procházet různé interní materiály a legislativní dokumenty, aby našla patřičné informace.

Zásadní připomínky k práci

Jak je patrné z výše uvedených komentářů, jako největší slabinu práce vidím často až v příliš povrchním, málo rozpracovaném zpracování, a to těch kapitol, které při zadávání tématu práce byly prioritní. To se týká především detailního pohledu na poslední sčítání a možnosti nahrazení jednotlivých položek údaji z registrů, stejně jako nastínění možností, jak zvýšit z pohledu demografa užitnou hodnotu této náročné statistické akce tím, že by se daly připojit nově zjišťované ukazatele. Autorka obě dvě tyto části zpracovala, nicméně často chybí určité kritické zhodnocení těchto možností a analýza možných rizik a problémů; více méně jde v tomto pohledu pouze o deskriptivní popis. Na druhou stranu je ale nutné podotknout, že se jedná o bakalářskou práci a zamýšlený přínos při vypisování práce možná byl až příliš ambiciózní.

Grafické prvky a formální zpracování práce

Po grafické stránce je průměrná. V práci se nenacházejí žádné grafy, pouze jeden převzatý obrázek, tabulky mají standardní/doporučenou podobu. Co se týče zalomení textu, daly by se konkrétně diskutovat jiné možnosti úpravy určitých částí, ale to není pro hodnocení práce ve finále významné.

Další hodnocení

Jako školitel si uvědomuji, že vypsání téma, které si autorka vybrala, je pro zpracování poměrně složité. Lucie Horáková se přesto snažila aktivně k řešení tohoto problému postavit, průběžně konzultovala postupy při zpracovávání své práce a byla do značné míry samostatná.

Ačkoliv z výše uvedeného je patrné, že zpracovávané téma by bylo zajisté možné zpracovat podrobněji s výrazně vyšší užitnou hodnotou, tak přesto se domnívám, že s ohledem na často omezené možnosti při zjišťování podkladových informací, stejně jako na nároky kladené na zpracování závěrečných prací bakalářského typu, je práce Lucie Horákové v souladu s těmito požadavky, a proto

navrhuji přijmout překládanou bakalářskou práci k obhajobě.

RNDr. Luděk Šídlo, Ph.D.

Praha 2016-08-30